

**Південноукраїнська організація
«Центр філологічних досліджень»**

**Міжнародна науково-практична
конференція**

**«ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ»**

25–26 січня 2019 р.

ЧАСТИНА II

**Одеса
2019**

Довгаль С. О. МОВНА КОМПРЕСІЯ У ДУБЛЯЖІ (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ)	42
Журавель А. В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГУ	46
Іванишин Н. Л. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА ПРИКЛАДІ ПОЖЕЖНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	50
Кравцова Я. О. ЛЕКСИЧНІ МОДУЛЯЦІЇ ЯК ПРИЙОМ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА).....	52
Лісова О. В. ЗБЕРЕЖЕННЯ МОВНОСТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ С. КІНГА).....	55
Лисак Я. І. МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ В СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД (НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗМІ).....	59
Люлько Л. О. ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОРИЧНОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ КАЗОК В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ	62
Мордовіна А. С. ГРАФОН ЯК МОВНИЙ ЗАСІБ ЗОБРАЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ГЕРОЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДАНІЕЛА КІЗА «КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРОНА»).....	65
Струк І. В., Мясникова О. І. ЖАНРОВА СУТНІСТЬ РОМАНУ-АНТИУТОПІЇ У ПЕРЕКЛАДІ	69
Струк І. В., Озеруга О. С. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ «ПРОМОВИСТИХ» ІМЕН У ПЕРЕКЛАДІ	72
Піньковська О. С. КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ.....	75
Прокопчук Д. С., Линтвар О. М. ВІДТВОРЕННЯ КІНЕМАТОГРАФІЧНОСТІ В ТВОРЧОСТІ ЕРНЕСТА ГЕМІНГВЕЯ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В ПЕРЕКЛАДАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	79
Советна А. В., Лісун О. В. ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ Д. БРАУНА «КОД ДА ВІНЧІ».....	83
Стаценко В. І. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СТИЛІСТИЧНОГО КОМПОНЕНТУ СЕМАНТИКИ СЛОВА У ПЕРЕКЛАДІ.....	86

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА ПРИКЛАДІ ПОЖЕЖНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

При перекладі науково-технічної літератури, як і окремих лексичних термінів, спеціаліст стикається з вживанням специфічної термінології. Ця проблема є широко описана і досліджена у підручниках та наукових доробках українських вчених, таких як Корунець І.В., Кухаренко Н.А., Карабан В.І., Коваленко А.Я., Кияк Т.Р.

Актуальність полягає у тому, що у зв'язку з великими змінами способу життя у технічній сфері, як окремо у певних галузях, так і на глобальному рівні з'являються різні винаходи і вдосконалення вже існуючих речей, якими люди певних професій користуються і дають їм назви. Термінологія утворює особливий лексичний прошарок, який постійно змінюється, удосконалюється та є основним елементом у порозумінні фахівців.

Науково-технічні терміни, які вживаються в технічній літературі подекуди становлять певну важкість для перекладача з огляду на їх багатозначність та вимогу точного перекладу, що є важко для фахівця, який не є спеціалістом у даній технічній галузі.

Основною лексичною ознакою технічної літератури є наповненість тексту спеціальними термінами, що властиві лише конкретній галузі науки і техніки.

Згідно з визначення академічного тлумачного словника української мови, «Термін – це слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо» [6, с. 54]. В лінгвістичному аспекті терміни мають явище багатозначності. Подекуди один і той же термін має різні значення в межах різних наук. Наприклад: hose – шланг, рукав для подачі води; nozzle – випускний отвір, наконечник, насадка, сопло, форсунка, патрубок, морда.

Перекладаючи пожежні терміни, використовуються певні прийоми. Найширше вживаним є прийом лексичного еквіваленту. Це використання лексичної відповідності, яка точно співпадає із значенням слова. Наприклад: fire extinguisher – вогнегасник, first aid kit – аптечка.

Наступним з прийомів перекладу терміна є транскодування. Транскодування – це передача лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови, якою перекладають, по бувах чи по звуках. Наприклад: hydrant – гідрант, panoramic mask – панорамна маска, tactical reserve- тактичний резерв. При перекладі цим способом треба бути максимально уважним, що не натрапити на «фальшивих

друзів перекладача «(таких, як scene – місце події, conference circuit – диспетчерський зв'язок), де транслітераційний спосіб перекладу призводить до викривлень у значенні.

Також широко вживається такий прийом перекладу термінів, як калькування – переклад за частинами слова (морфеми) чи фрази (лексеми) з послідовним їх складанням. Цей прийом застосовується при перекладі складних за структурою термінів. Наприклад: loudspeaker – гучномовець.

Серед інших трансформаційних прийомів, що застосовуються при перекладі термінів можна розглянути конкретизацію та генералізацію. Конкретизація – це процес, при якому одиниця більш широкого змісту передається в мові перекладу одиницею конкретного змісту. Наприклад: first aid kit – аптечка, maintenance shop – майстерня, shoulder loop – погон. Генералізація – це процес, внаслідок якого слово із вузьким значенням, що перекладається чи замінюється у перекладі на слово із ширшим значенням. Наприклад: hacksaw – слюсарна пилка, cape – плащ-накидка.

Ще можна розглянути описовий метод перекладу. Він застосовується при перекладі новітніх авторських термінів-неологізмів, які подаються зазвичай в лапках, чи при відсутності відповідного терміну в мові перекладу. Наприклад: telescopic boom – обладнання, що піднімає та регулює висоту висувної драбини.

Загалом, метод перекладу підбирає перекладач сам, відповідно до термінів, з якими він працює в конкретній ситуації.

Отже, основна суть перекладу науково-технічних термінів, полягає у розкритті та передачі різними засобами української мови іншомовних реалій. Головною умовою правильного перекладу будь-якого науково-технічного тексту є повне його розуміння перекладачем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. – Київ, 2002. – 240 с.
2. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006. – 240 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564 с.
4. Корунець І.В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад): Підручник: За ред. О.І. Тереха. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 446 с.
5. Nord Christiane, Text Analysis in Translation. Theory, Methodology and Didactic Applications of a Model of Translation-Oriented Text Analysis. Amsterdam – Atlanta, 1991, p.250.
6. Білодід І. К. Словник української мови в 11 томах. – Київ, 1980.
7. Williams J., Chesterman A. The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies. Manchester: Saint Jerome Publishing, 2002. – 198 p.